

«Klimaendringer vil ikke bare slå sterkest ut i Arktis, men dette er også områder som er spesielt sårbare.»

DAG O. HESSEN,
PROFESSOR I BIOLOGI VED
UNIVERSITETET I OSLO

Innhold:

Svarer allikevel

I siste sekund vil Norge svare på hvilke kutt landet kan ta på seg under Kyoto-konferansen. Sentrumsregjeringen vil legge fram tallet AP holdt for seg selv.

• side 4

Bløt pakke

Oslopakke 2 har som mål å stoppe veksten i biltrafikken, men skal trafikken reduseres holder den ikke mål, mener vegsjefen i Akershus.

• side 6

Gjønnes arresteres av dyreombudet

Norge har ikke evigvarende unntak mot antibiotika i dyrefôr. Det er det bare landbruksministeren som tror, i følge dyreombudet.

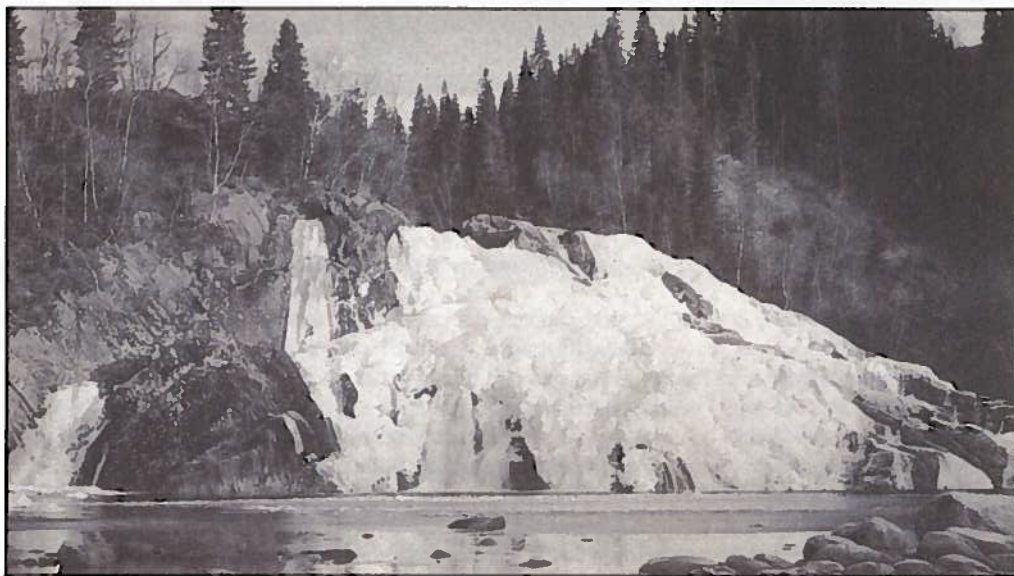
• side 9

Surt for kalking

Regjeringspartiene var rause når det gjaldt kalkingsmidler før valget. Nå mangler det plutselig ikke mindre enn 50 millioner på statsbudsjettet. Norges Jeger- og Fiskeforbund sammenligner det med å skru av en respirator for de vassdragene som blir berørt.

• side 12

Ny krangel om norske vassdrag

Verdalsvassdraget er blant de vassdragene det kan bli strid om hvis Samlet plan skal opp til ny behandling. (Foto: Halvor Solås)

Samlet plan for vassdrag skal opp til ny behandling, varsler miljøvernminister Guro Fjellanger. Dermed går startskuddet for en ny krangel om kraftutbygging i norsk vassdragsnatur.

De ivrigste har tjuvstartet: NVE-direktør Erling Diesen foreslo tidligere i høst endringer i planen som vil gjøre utbygging lettere. Naturvernforbundet krevde en ny og utvidet verneplan allerede på landsmøtet i sommer.

• side 5

Gift i barnehagen

Trykkimpregnerte sandkasser forgifter barnehagene i Trondheim. Norge har ingen godkjenningsordning for impregnerte materialer.

Trolig må Trondheim kommune bytte ut både jord og treverk i barnehagene med giftig jord.

Mens Norge sitter på gjerdet

og venter på EU, har Danmark forbudt de farligste stoffene allerede.

• side 3

Endelig innsyn?

Miljøvernministeren tar til orde for et åpnere produktregister. Det kan bety slutten på en lang kamp for Naturvernforbundet.

• side 4

Natur & miljø Bulletin

utgitt av Norges Naturvernforbund

Redaktør (konst.):

Jens Petter Toldnæs.

Redaksjon: Siri Lehne Nilsen, Audun Garberg, Kristian Jahre.**Adresse:** Postboks 6891
St Olavs plass, 0130 Oslo.
Tlf: 22 99 33 00.
Faks: 22 99 33 10.Direkte: 22 99 33 + 71 (Toldnæs),
72 (Nilsen), 74 (Garberg),
22 (Jahre)
E-post: redn@online.no

Neste utgave: 9.12.1997.

Abonnement: 199/år
(privatpersoner), 500/år
(bedrifter)**Annonser:** Tlf: 22 71 92 20.
Faks: 22 71 92 38.**Trykking:** Gan Grafisk. Trykket
på 100% resirkulert papir.**Norges Naturvernforbund:**
Samme postadresse som N&M
Bulletin. Web:
<http://www.ngo.grida.no/naturvern>
E-post: naturvern@naturvern.no

norsk fagpresse

Tre er trivelig?

Trondheim kommune har funnet ut hvor i kommunen det er giftigst jord. Det viste seg å være på det verst tenkelige stedet - faktisk det eneste stedet hvor folk sitter på bakken hele dagen og i tillegg putter en neve sand i munn i ny og ne - nemlig i barnehagene.

Bakgrunnen er at det helse- og miljøskadelige stoffet arsen lekker fra trykkimpregnerte lekeapparater og ned i jorden. Det er blitt så ille at barn under fire år frarådes å leke der. I flere barnehager er jorden så giftig at den trolig må byttes ut. Det som selvsagt også må byttes ut er lekeapparatene. Det som er skremmende i denne saken er, for det første at det er de mest sårbare og uskyldige av oss, nemlig ungene som utsettes for fare.

Det er også svært betenkelig at det samme fenomenet garantert finnes i barnehager, parker, skoler, hager ved brygger og på hytter over hele landet. Trykkimpregnert har gitt oss muligheter til å bruke et materiale vi nordmenn er svært glade i - tre - i langt større grad enn tidligere. Treverket råtner jo ikke lenger! I hvertfall ikke før etter tre år. Da blir det til gjengjeld spesialavfall. Da sier det seg selv at trykkimpregnert slik den foregår og brukes i dag må forbys. Tre er trivelig, men lekeapparater som ikke kan brukes av barn er et umiskjennelig tegn på at noe galt. Vi har stavkirker her i landet som har stått i tusen år. De er gode eksempler på at alt ikke blir kompost over natten selv om det ikke er impregnert. Det er også i ferd med å komme alternative impregneringer i handelen, men det går sent. Her må myndigheter, trelastbransjen og forbrukerne dra i samme retning. Tidligere har Norske Impregneringsverkernes Forening forsøkt å berolige oss med pressemeldinger som forteller at småbarn må spise relativt mye sand før de blir forgiftet. Nå bør nok bransjen endre strategi og istedet gjøre noe med produktene sine.

Norge har ingen godkjenningsordning for impregnert tre i dag. SFT venter på et biocid-direktiv fra EU. Danmark, som jo som kjent er med i EU, venter ikke på denslags sammel. De har allerede forbudt import av treverk som inneholder arsen. Det er deilig å være barn - i Danmark!

Gaupejakt i Nord-Trøndelag

INNLEGG

PER FLATBERG

fylkesleder i Naturvernforbundet i Nord-Trøndelag

Næringsorganisasjonene innen landbruk, reindrift og skogbruk i Nord-Trøndelag har fremmet ønske om fri gaupejakt. Organisasjonene ønsker med andre ord en type forvaltning som er et tilbaketrukket stadium i de sentrale gaupeområdene i Norge. Tidligere kunne man skyte så mange gauper man ønsket, og utmarksnæringsne stod helt fritt til å regulere bestanden. Fellings-tallene viser at det ble skutt til sammen 16 gauper de tre siste årene før kvotejakten ble etablert i 1994. Etter 1994 er omlag 85 gauper skutt i Nord-Trøndelag. Det er derfor svært vanskelig å forstå organisasjonenes argumentasjon for at dette uttaket ikke er å ta hensyn til organisasjonenes interesser - spesielt når gaupebestanden i store deler av fylket er redusert i forhold til toppåret 1995-96.

Det er også skuffende at organisasjonene ikke har bedre forståelse for gaupas biologi og bestandsdynamikk. Det er kjent kunnskap at dynamikken i en gaupebestand er sterk. Forvaltning av gaupe må ta hensyn til både den naturlige dynamikk og effekten av jaktuttak. Problemet vil derfor ligge i å beregne kvoter i en fase med sterk økning eller reduksjon.

Det må skaffes erfaring over flere år før dette kan innarbeides i forvaltningsprosedyrer. Det naturlige nå må være en grundig analyse av hva over 80 skutte gauper betyr for bestanden. Før

Sveriges CO₂-utslipp øker kraftig

De svenske utslippene av CO₂ vil øke med 20 prosent fra 1990 til 2010. Dette skjer til tross for at Sverige har lovet å holde utslippene i år 2 000 på 1990-nivå, skriver Dagens Nyheter.

Fram til 1988 var Sverige et foregangsland som klarte å redu-

dette er gjennomført er det ikke forsvarlig å øke kvotene eller redusere bestanden ytterligere.

Det er tydelig at næringslivsorganisasjonene ikke ønsker å ta hensyn til stortingsmeldingen om forvaltning av store rovdyr.

Der gis det beskrivelse av hvilke områder som skal ha fri gaupejakt og områder med kvotejakt. Nord-Trøndelag er inkludert i sistnevnte gruppe der det også skal opprettes en gaupenmd. Nemndas mål er å få større lokal innflytelse kvotefastsettelse. Dette er en modell næringene selv har kjempet for å få prøvet ut.

En gaupenemnd må benytte flere kriterier for å komme fram til en kvote:

- Det må gjennomføres bestandsregistreringer innenfor regionene. Denne må være basert på en samordnet metodikk.

- Uttak ved jakt må evalueres opp mot kunnskap om endringer i bestanden regionalt og nasjonalt.

- Det må tas hensyn til de naturlige endringene i bestanden.

- Det fastsettes en kvote basert på de foregående punkter og rettet mot områder med skade på bufe og rein.

Næringsorganisasjonene må snart velge om de bare ønsker å fokusere ensidig på sterk reduksjon i gaupebestandene, eller om de vil være med i en dialog for å vurdere alternative løsninger. Brevet om fri gaupejakt lover ikke godt.

Giftig jord i barnehagen

Trykkimpregnerte sandkasser har forgiftet jorda i flere Trondheims-barnehager. Nå ber kommunen om at treverket skiftes ut.

N&M Bulletin

SIRI LEHNE NILSEN

Det helse- og miljøskadelige stoffet arsen har lekket ut fra trykkimpregnerte materialer i flere barnehager i Trondheim. I tre av dem er lekkasjen så stor at kommunen vil bruke andre materialer istedet.

— Vi har funnet de største mengdene der materialene er i direkte kontakt med jord, som ved sandkasse-rammer og plattinger, sier Marianne Langedal i miljøavdelingen i Trondheim kommune.

Det hele begynte med at Langedal undersøkte innholdet av tungmetaller i overflatejord i Trondheim. Det viste seg at barnehage-jord i gjennomsnitt inneholdt dobbelt så mye arsen som de andre undersøkte plassene.

Seks av de 153 barnehagene som var med i undersøkelsen hadde verdier som overskred normene fra Statens forurensningstilsyn (SFT). Disse ble undersøkt nærmere, og i tre av dem er forholdene altså så alvorlige at treverket og jorda i nærheten skal byttes ut.

Hva de trykkimpregnerte

materialene bør erstattes med har ikke kommunen noen klar formening om.

— Vi har sjekket flere forskjellige muligheter, men det er ikke helt enkelt å finne gode alternativer. Tresorter som er naturlig holdbare kan være en løsning, men jeg vil ikke utelukke trykkimpregnerte materialer, sier Langedal. Hun regner med at lekkasje fra trykkimpregnerte materialer er et nasjonalt problem, og vil spille ballen videre til SFT.

— Vi håper SFT kan se nærmere på eksisterende og framtidige alternativer, sier hun.

De andre barnehagene i kommunen er anbefalt å sette inn trykkimpregnerte materialer med beis eller trolje for å hindre ytterligere lekkasje. ■

- Bruk furu

— Bruk moden furu istedet. Eventuelt elk eller lerk, sier Bjørn Berge ved arkitektkontoret Gaia.

— Et alternativ kan være å lage sandkassen av leca-blokker eller betong, og legge vanlig tre bare på den kanten som barna skal sitte på, sier han.

Berge mener at plattinger som ligger under åpen himmel bør lages i andre materialer enn tre. Eksempelvis betong eller skifer.

For lekestativer anbefaler han fundament av stål eller betong i bakken, slik at treverket ikke kommer i kontakt med jorda. Da skulle det ikke være nødvendig med trykkimpregnert tre. ■

Tryggere terrasser

Den trykkimpregnerte terrassen råtner seinere. Til gjengjeld inneholder den store mengder gift. Sverige har i flere år hatt alternativ impregnering med mindre gift. Nå starter salget i Norge også.

N&M Bulletin

SIRI LEHNE NILSEN

— Det er ikke fritt for miljøgifter, men adskillig bedre enn vanlig trykkimpregnert tre, sier Per Kristian Stokke i firmaet Xylomer. I disse dager setter Kristiansand-bedriften i gang med såkalt Wolmanit-impregnering av treverk.

Det trykkimpregnerte treet som selges til vanlige forbrukere i Norge er tilført kobber, krom og arsen (CCA-impregnering) - stoffer som kan være giftige for mennesker og dyr.

— Våre materialer inneholder bare kobber, og mengden er mer enn halvert. I tillegg inneholder det borsyre, sier Stokke.

— Trollig bedre

— Den nye varianten høres lovende ut. Den er trolig mindre

miljøskadelig enn vanlig impregnering, sier Morten Helle på Norsk kompetansesenter for avfall og gjenvinning (Norsas). Norsas skal gjøre en vurdering av stoffet på oppdrag for bedriften. Den blir trolig ferdig i løpet av året.

Statens forurensningstilsyn (SFT) er generelt opptatt av å redusere bruken av trykkimpregnerte materialer mest mulig. Men skal man først bruke slike materialer, tror også Christian Dons i SFT at den nye varianten vil være mindre miljøskadelig. Han understreker imidlertid at han ikke har noe godt faglig grunnlag for uttalelsen.

— Norge har ingen godkjenningsordning for impregnert tre i dag. Vi venter på EUs biocid-direktiv. Det er utsatt en rekke ganger, men kommer trolig på nyåret, sier Dons.

Han understreker at det finnes en rekke forskjellige alternative impregneringsmetoder.

Strenger i Danmark

Danmark har ikke ventet på EU-direktivet. Tvert imot har de inngått en avtale med impregneringsbransjen om at miljøgiftene arsen og krom ikke skal brukes lenger.

— Fra 1. november har vi hatt forbud mot import av treverk som inneholder arsen, og fra 1. januar blir det også forbudt å bruke slikt treverk, sier Leer Hansen i den danske Miljøstyrelsen. Wolmanit-salt av den typen som nå skal brukes i Norge er derimot godkjent.

Også svenskene bruker denne impregneringsmetoden, og Margareta Brandhorst i Kjemikalieinspeksjonen mener det er bedre enn CCA-impregneringen.

— Men industrien vil gjerne ha CCA-materialer. De er billige og effektive. Foreløpig stoler de ikke helt på effektiviteten til nye varianter som Wolmanit-salt, sier hun. ■

▼ fakta

Trykkimpregnert tre skaper størst miljøproblemer når materialene skal kasseres.

Hvis de brennes i pelsen, dannes giftige gasser og giftig aske. Havner det på fyllinga, kan det forurense grunnvannet. En mulighet er å brenne det i spesialovn, men da må asken behandles som spesialavfall. I dag finnes det ikke noe system for behandling av trykkimpregnert tre i Norge. SFT jobber med saken.

— Unngå impregnert

— Prøv å unngå trykkimpregnert, sier Dag Endal i Miljøheimvernet.

— Vi må innse at tre er et levende materiale. Det er en del av kretsløpet, og kan ikke vare evig, sier han. Endal kjenner ikke til Wolmanit-saltet, men sier at når to av tre farlige stoffer er fjernet, betyr det et skritt i riktig retning. ■

Produktregisteret åpnes?

Naturvernforbundets kamp for åpenhet om hormonforstyrrende stoffer får støtte. Miljøvernministeren varsler endringer av Produktregisteret.

N&M Bulletin

ANDREAS TJERNSHAUGEN

Bedre informasjon om hormonforstyrrende stoffer i produkter kan være underveis. Miljøvernministeren støtter kravet om åpenhet:

— Når det gjelder Produkt-

registeret må vi finne en annen løsning enn den vi har hatt hittil, sier Guro Fjellanger.

Å starte en gjennomgang av mulighetene for større åpenhet var noe av det første vi gjorde da vi tok over, supplerer hennes politiske rådgiver.

— Svært åpen

Registeret over den kjemiske sammensetningen av produkter som markedsføres i Norge er unntatt offentlighet, av hensyn til selskapenes forretningshemmeligheter.

— Vi skal ha en svært åpen holdning, sier Guro Fjellanger.

Hemmelige formler skal fortsatt beskyttes, men ministeren tror likevel forbrukerne kan få vite hvilke varer som inneholder miljø- og helseskadelige stoffer.

— Spennende

Naturvernforbundet har en klage på manglende innsyn i Produkt-

registeret liggende hos Sivilombudsmannen. Fagkonsulent Sigrunn Ringvold tar de nye signalene som en oppmuntring:

— Dette er veldig spennende.

Vi tror åpenhet om miljøgifter gjør at bruken av dem går ned. All nødvendig informasjon ligger ikke i Produktregisteret, men vi mener at det som finnes må gjøres tilgjengelig.

Kommunal- og arbeidsdepartementet (KAD) har ansvaret for Produktregisteret. KAD bekrefter at det nå arbeides med spørsmålet om større åpenhet. Både endringer i regelverket og andre løsninger blir vurdert. ■

Fjellanger følges forventningsfullt

Norges nye miljøvernminister har kullsviertro på miljøavgifter. Spørsmål om bygging av gasskraftverk blir avvist som «fryktelig hypotetisk».

N&M Bulletin

ANDREAS TJERNSHAUGEN

— Mitt problem er foreløpig ikke det Bernsten hadde: At jeg kan for mye om alt, sier Guro Fjellanger.

Norges nye miljøvernminister har nok å sette seg inn i med klimakonferansen i Kyoto rett rundt hjørnet. Det blir ikke stort roligere over nyttår. Regjeringen og Stortinget skal ta en serie tunge avgjørelser om klima, energi og miljøavgifter i løpet av våren. Med sin bakgrunn fra Naturvernforbundet følger Fjellanger forventningsfullt av miljøbevegelsen.

Unglikk kutt

Selv er miljøvernministeren svært tilfreds med at hennes budsjett klarte seg urørt gjennom forliket mellom sentrum og Høyre. De fleste statsrådene måtte ofre noen millioner for kompromisset.

Sentrumspartienes justeringer av årets statsbudsjett er uansett langt fra å innfri deres miljøkrav fra tiden i opposisjon: Bevilgningene til energisparing og alternative energikilder «må komme på en helt annen måte» i neste års budsjett, fastslår Fjellanger. Hun varsler samtidig at hun vil at det statlige miljøfondet som nå opprettes i størst mulig

grad skal brukes til energitiltak.

Grønn skatt før påske

En stortingsmelding som tar opp forslagene fra Grønn skattekommisjon vil bli fremmet til våren - fortrinnsvis før påske, opplyser miljøvernministeren. Den nye regjeringen foretrekker klart økonomiske virkemidler framfor lovreguleringer i miljøpolitikken.

— Man skal ikke undervurdere styrken i markeds-kreftene. Når disse kan brukes til å ta vare på miljøet, gir det store muligheter, sier Fjellanger.

Stoler på Odd-Einar

Stortingsmeldingene om grønne skatter og om oppfølging av Kyoto-møtet bør behandles i sammenheng, mener Fjellanger. Med gasskraftsaken og forslag fra det offentlig oppnevnte energiutvalget, ligger det an til en generaldebatt om energi og miljø i Stortinget til våren.

Guro Fjellanger mener hun har gode muligheter til å oppnå resultater. Viljen til å tenke miljøvern hos resten av fagstatsrådene er langt større enn i den forrige regjeringen sier hun, og nevner partikollega Dørum i Samferdselsdepartementet som eksempel.

Gasskraft hypotetisk

— Vil sentrumsregjeringen overleve å sende politiet etter 2000 miljødemonstranter mot gasskraftverk?

— Det der er et fryktelig hypotetisk spørsmål, sier Fjellanger, som velger å se det slik:

— Vi får en avtale i Kyoto som gjør at vi må redusere utslippene. Hvis stortingsflertallet vil starte oppfølgingen med å øke utslippene med 6 prosent pålegger det dem et svært stort ansvar for å vise hvor utslippene skal kuttes. Det vil kreve store kutt i utslippene fra samferdselen eller fra industrien. — Men en regjering bør vel ikke legge fram en liste over saker den vil gå på etter å ha sittet en måned, skynder hun seg å legge til. ■

Vurderer regionfelt

Konsekvensutredningen om Regionfelt Østlandet ligger til vurdering i Miljøverndepartementet. Motstanderne mener et alternativ uten noe nytt skytefelt er for dårlig behandlet. Guro Fjellanger sier det er for tidlig å kommentere saken, men understreker at spørsmålet står åpent:

— Når jeg sier at vi vurderer saken, så mener jeg at vi vurderer den! ■

Ny strid om vassdrag

Samlet plan for vassdrag skal opp til ny behandling, varsler miljøvernministeren. Naturvernforbundet krever ny verneplan. NVE-sjefen vil koble fra bremsene.

N&M Bulletin

ANDREAS TJERNSHAUGEN

— Jeg har satt i gang prosessen for en rullering av Samlet plan, opplyser miljøvernminister Guro Fjellanger.

Samlet plan for vassdrag er en oversikt over mulige utbygginger med vurdering av hvor aktuelle de er. Rullering av planen innebærer at prosjekter vurderes på nytt, og at nye prosjekter tas inn. Forrige rullering skjedde i Stortinget i 1992. Samtidig vedtok Stortinget Verneplan IV for vassdrag, som gir en rekke elvestrekninger vern mot utbygging.

Frykter endringer

Naturvernforbundet frykter at rullering av Samlet plan kan øke trusselen mot vassdragene. Direktør Erling Diesen i Norges vassdrags- og energiverk (NVE) har gått inn for å fjerne planens

kategori to, som er en slags venteliste. Inndelingen i kategorier «virker som en brems på videre vannkraftutbygging», sa Diesen til Dagens Næringsliv 21. oktober i år. Naturvernforbundet protesterer kraftig mot å plassere alle vassdrag i kategori en.

— Samlet plan må ikke oppfattes som noen utbyggingsplan, sier generalsekretær i Naturvernforbundet, Terje Kronen.

— Samlet plan er et viktig redskap, som vi ikke vil svekke. Hvis en endring av inndelingen svekker vernet, er vi skeptiske, sier Randi Øgrey, politisk rådgiver i Miljøverndepartementet.

Krever verneplan

— Rullering av Samlet plan gjør kravet om en ny verneplan enda mer aktuelt, sier Kronen.

Forbundets landsmøte krevde ny verneplan allerede i vår. Kronen vil ta opp saken med de andre naturvernorganisasjonene.

Spørsmålet om en ny verneplan vil komme opp hvis det viser seg aktuelt i løpet av behandlingen av Samlet plan, sier Øgrey.

— Forbrukskrise

Guro Fjellanger forsikrer om at hennes regjering ikke står for noen utbyggingsiver:

— Vi har sagt at det viktige er enøk og alternativ energi. I den grad man er avhengig av noe med vassdrag, dreier det seg om

utbedringer i første omgang.

Regjeringen går klart imot utbygging av Øvre Otta-vassdraget.

— Det jeg mener veldig kraftig er at i den grad vi har en energikrise, er det en forbrukskrise, sier Fjellanger.

— Er løsningen å øke strømprisen?

— Det er en av de tingene som vil måtte vurderes. ■

Tallene på bordet før Kyoto!

Bondevik-regjeringen vil svare på spørsmålet Jagland avviste: Hvor store klima-kutt kan Norge ta på seg?

N&M Bulletin

ANDREAS TJERNSHAUGEN

Regjeringen vil nå legge fram tall for hvor store klima-kutt Norge kan ta på seg i Kyoto. Tre dager før forhandlingene i Japan braker løs drøfter Stortinget de norske forhandlingsposisjonene. Her vil miljøvernminister Guro Fjellanger be om større handlingsrom for delegasjonen. Hun vil samtidig presentere et eget mål for de norske utslippene. Under Jagland-regjeringen ga Norges forhandlingsleder klar beskjed om at noe slikt tall ikke ville komme.

Hint fra Voksenåsen?

Miljøvernministeren vil ikke kommentere størrelsen på Norges bidrag før saken er lagt fram for Stortinget. Voksenåsen-erklæringen kan inneholde et hint: Her går sentrumspartiene inn for at «Norge skal bringe sine utslipp av CO₂ og andre klimagasser ned til 1989-nivå innen år 2005, med sikte på ytterligere reduksjoner».

Det er svakere enn EUs forslag. EU vil kutte industri-landenes utslipp med 7,5 prosent fra 1990 til 2005, og 15 prosent

fram til 2010. Sentrumsregjeringen har ikke gått bort fra det norske kravet om «byrdefordeling» - en fordeling av utslippkvoter som kan gi Norge lavere prosentvis krav enn mange andre industriland.

Handlingsrom

Guro Fjellanger vil be Stortinget om større handlingsrom foran Kyoto-konferansen. Hittil har mandatet satt opp fire-fem kriterier som skal være på plass for at avtalen skal være akseptabel for Norge.

— Vi er nå i en posisjon til å vurdere hvilke krav som er realistiske, sier Fjellanger.

Jens Stoltenberg, leder for Stortingets energi- og miljøkomite, er åpen for å diskutere hvilket spillerom forhandlerne trenger.

— Jeg er glad for at Guro Fjellanger og sentrumspartiene så klart har støttet det forhandlingsopplegget som Arbeiderpartiet utformet. Tidligere har flere av mellompartiene motsatt seg eller vært kritiske til viktige punkter, sier Stoltenberg.

Han vil ikke kommentere saken ytterligere før han har sett Fjellangers redegjørelse. ■

Ønskelisten:

Dette er sakene Guro Fjellanger håper å få til som miljøvernminister:

- En helt annen satsing på energisparing og nye fornybare energikilder enn tidligere.
- Vri skatten fra arbeid til forurensing.
- Økt satsing på Lokal Agenda 21.
- Bruke arealplanlegging i miljøarbeidet på en ny måte.
- Rydde opp i hormonhermere og andre miljøgifter.

FØRDE KOMMUNE

ØYGARDEN KOMMUNE
Tlf. Øygarden 56 36 20 00
Faks 56 36 20 00
5330 TVEJDETA

A/S Norske Shell

Statens vegvesen uenig med seg selv

Må det restriksjoner til for å dempe biltrafikken? Statens vegvesen mener nei i Oslopakke 2, men ja i rapporten om Vestkorridoren. Vegsjefen i Akershus er ikke i tvil: — Skal biltrafikken reduseres må det sterkere lut til enn Oslo2, slår han fast.

N&M Bulletin
PER LUND

I 1996 publiserte Statens vegvesen «Kollektivutredning Vestkorridoren» som skulle «legge vekt på de overordnede prinsipper» for trafikken mellom Oslo og Akershus.

Her står det i klartekst: «En kombinert satsing bane/buss antas å kunne gi opp mot en halvering av biltrafikkveksten over bygrensen i rushtiden. Dette viser at dersom man har en ambisjon om å fange opp hele veksten i trafikk over bygrensen kollektivt, så kreves det også restriktive tiltak på biltrafikken.»

Oslopakke 2

Oslopakke 2 har derimot som mål å stoppe veksten i biltrafikken ved å satse på attraktiv kollektivtrafikk. Her er ikke restriksjoner på bilkjøring nevnt som virkemiddel.

Og plansjer slår fast at med all vekst kollektivt så vil utviklingen av biltrafikk flate ut.

To tungere

— *Er Statens vegvesen uenig med seg sjøl?*

— Det er litt vanskelig å gjøre en direkte sammenlikning mellom de to utredningene. Vestkorridoren er en isolert sektor sammenliknet med Oslopakke 2

som er en samlet plan for Oslo-regionen. Dessuten er det umulig å si eksakt hvordan biltrafikken vil utvikle seg. Det er alt for mange virkemidler som skal fungere sammen til at vi kan operere med entydige resultater, sier vegsjef Stein Fykse i Akershus.

Han understreker at retningen er klar; den går fra bil til kollektivtrafikk.

Andre tiltak

— Mandatet fra Stortinget var å få til en forsering av kollektivtrafikken. Dette har vi holdt oss til i Oslopakke 2, og det er i seg selv bra, men det utelukker selvfølgelig ikke tiltak for aktivt å regulere biltrafikken.

Fykse peker også på andre virkemidler som stabile kjøp for kommunen og fortetting av nettet. Det vil si flere bussruter innenfor samme området. Dette vil bli trukket inn i den videre diskusjonen.

Liten reguleringsliver

— *Er det vanskeligere å få gjennomslag for restriktive tiltak mot biltrafikk i dag enn for noen*

år siden?

— Det er mulig det er mer politisk omstridt, eller større politisk uvilje nå enn før. Men min vurdering er at Oslo2 pakken ikke er tilstrekkelig for å redusere biltrafikken i Oslo kraftig. For å nå et mål om 50 prosent må det langt sterkere lut til som reguleringer og negative tiltak, men dette er jo langt mer politisk diskutabelt, sier vegsjef Fykse diplomatisk. ■

▼ fakta

Luftforurensing
Biltrafikken er den største kilden til dårlig luftkvalitet i Oslo.

Anslagsvis er 270 000 personer i Oslo og 30-40 000 personer i Akershus utsatt for doser av nitrogenoksyd (NO₂) og svevestøv (PM₁₀) som langt overgår Statens Forurensningstilsyns anbefalte luftkvalitetskriterier.

Kragerø sa nei til bru og hytter

Kragerø kommunestyre har sagt nei til en storstilt utbygging i skjærgården. Miljøvernerne jubler, mens utbyggerne truer med erstatningskrav på 50 millioner.

N&M Bulletin
SIRI LEHNE NILSEN

Utbyggingen av et stort hytteområde og to bruer som skulle knytte Langøy og Gumøy til fastlandet har lenge vært en het potet i Kragerø. Nå har kommunestyret — med knappst mulig flertall — sagt nei. Dette på tross av at samtlige utvalg i kommunen som har hatt planene til behandling har gått inn for dem.

Tidligere regulert til hytter

— Gledelig! Denne utbyggingen har vi kjempet mot i flere år, sier Jon Ingebretsen i Naturvernforbundet i Telemark.

Utbygger er naturlig nok av en ganske annen oppfatning, og truer med å gå til erstatnings-søksmål mot kommunen. 50 millioner kroner vil utbygger ha som erstatning for tap av fremtidige inntekter — med henvisning til at områdene tidligere er regulert til utbygging.

Nye signaler

Ingebretsen er glad flertallet i kommunestyret ikke tok hensyn til det gamle reguleringsvedtaket.

— Etter den tid har vi fått både Stortingsmelding nr. 29 om regional planlegging og arealforvaltning og Rikspolitiske retningslinjer for Oslofjordregionen. Begge legger helt andre rammer for utbygging i slike naturområder, sier han. ■

Kommunal kokebok i miljøvern

Direktoratet for naturforvaltning (DN) gir i disse dager ut håndboken «Naturforvaltning i kommunene». Boken er ment som et hjelpemiddel for saksbehandlere med ansvar for naturforvaltningssaker.

DN ønsker at kommunene skal bruke boka i arbeidet med Lokal Agenda 21. ■

ENEBAKK
KOMMUNE

VESTVÅGØY
KOMMUNE

TAR MILJØ PÅ ALVOR!

Kirken ber en stille bønn for Kyoto

Kirkerådet dropper offensive klimautspill før

Kyoto. Ny regjering med statsminister Kjell

Magne Bondevik i spissen og en uttalt bedre

klimapolitikk gjør klimagudstjenester mer aktuelt.

N&M Bulletin
PER LUND

I N&M Bulletin i vår gikk biskop Odd Bondevik offensivt ut og sa at det er svært naturlig at kirken deltar i arbeidet mot gasskraftverk — gjerne i samarbeid med Klimaalliansen. Møre-biskopen uttrykte også sympati med lenkegjenger.

Oppfølgingen ble lagt til Mellomkirkelig råd som arbeidet sammen med internasjonalt utvalg i Kirkerådet om et utspill, men det har rent ut i sanden.

— Hva som har skjedd kan ikke jeg blande meg opp i, sier Bondevik i dag, men han understreker at oppfølgingen etter fjorårets Kirkemøte har

resultert i mye debatt og at det vil være en kirkelig representant tilstede i Kyoto, sier Bondevik.

— *Burde ikke Kirken hatt en mer offensiv profil?*

— Vi har utvilsomt markert oss klart i opinionen. Og 100 prosent fornøyd blir man aldri, sier han.

Bondevik II

Etter det N&M Bulletin erfarer har regjeringsskiftet og bebudet offensiv klimapolitikk fra sentrumsregjeringen vært blant årsakene til at arbeidet ble trappet noe ned.

Hans Morten Haugen i Kirkerådets internasjonale utvalg understreker at klimaspørsmålet langt fra er lagt dødt selv om det

ikke er blitt noe av det bebudete utspillet. Han viser til at det avholdes klimagudstjenester, men viser til at rådet har brukt krefter på andre saker, som rettferdig handel, i høst.

Aktivt internasjonalt

— Kirkens syn er klart i klimaspørsmålet og vi har ført debatten videre i internasjonale fora. Derfor så vi ingen grunn til

et nytt utspill, sier Haugen.

Ungdomskonsulent Tom Tomren i Nidaros bispedømme står bak klimagudstjenester i Oslo og Trondheim der det skal prekes om menneskets feilgrep overfor naturen og ofres til Klimaalliansen.

— Det blir også sendt ut oppfordring til menighetene om å be for Kyoto-møtet, sier Tomren til N&M Bulletin. ■

Bredt CO₂- opprop i Sverige

Sveriges statsminister Göran Persson får nok et klima-opp-rop på bordet. Igjen oppfordres han til å følge Riksdagens vedtak om å stabilisere det svenske utslippet på 1990-nivå innen år 2 000 og siden redusere det.

Oppropet er en videreutvikling av et initiativ som Sveriges Kristna Råd tok i vår og som nå samler en rekke

trossamfunn sammen med Naturskyddsforeningen, Fältbiologerna, WWF, Sveriges sportsfiske- og fiskvårdsforbund og Miljöförbundet.

— Oppropet tar klårt stilling for at Sverige skal redusere sine CO₂ utslipp kraftig etter år 2 000 og at dette signalet sendes før de forestående klimaforhandlingene i Kyoto.

Kalenderen

1.—12. desember:
Tredje partskonferanse under klimakonvensjonen, Kyoto.

7.—9. januar:
Seminar om by- og tettstedsutvikling gjennom fortetting. Trondheim. Arr.: NTNU og Norske sivilingeniørers forening, tlf. 22 94 75 60.

21.—22. januar:
Brukerkonferanse for forskningsprogram om lokal transport- og arealpolitikk. Arr.: Norges forskningsråd og Kommunenes sentralforbund, tlf. 22 94 77 00

23.—24. januar:
Seminar om motorferdsel i utmark. Arr.: Den norske turistforening, tlf. 22 82 28 80.

Fylkesmann trosser Stortinget

Fylkesmann Knut Korseth i Oppland vil helst ikke ha Naturvernforbundet med i fylkets rovdyrutvalg. Det har han ikke lov til, i følge organisasjonen.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

I april ga Stortinget sin tilslutning til at relevante naturvernorganisasjoner, ikke bare kan, men skal delta med 2-3 personer i de fylkesvise rovviltutvalgene. På tross av dette ble Naturvernforbundet nektet adgang til et slikt møte den 14. november. Fylkesmannen i Oppland avviste Naturvernforbundet under henvisning til at utvalget først må drøfte organisasjonens deltagelse.

Fylkesmannen har videre

bestemt at dette først skal vurderes i slutten av januar. Neste møte i rovviltutvalget skal behandle størrelsen på neste års kvotejakt for gaupe i Oppland.

Naturvernforbundets sentralstyre reagerer nå sterkt på at fylkesmann Knut Korseth vil unndra seg de forpliktelser han er pålagt av Stortinget.

I et brev til Direktoratet for Naturforvaltning ber Naturvernforbundet om at direktoratet snarest tar kontakt med fylkesmannen og sørger for at han får klar beskjed om å utføre de plikter Stortinget har pålagt ham. ■

Fordobler avgift på sprøytemidler

Forbruket av sprøytemidler skal halveres, sier de to danske regjeringspartiene. Ifølge Information vil de tvinge forbruket av sprøytemidler ned ved hjelp av høye avgifter.

Danskene vil trolig også få en avgift på bruk av næringsstoffet nitrogen. Avrenning av stoffet fører både til algeoppblomstring og fiskedød i havet og forurensning av grunnvannet. ■

Mindre miljø, mer materialisme

Nordmenn er blitt mindre opptatt av å bekjempe miljøproblemene. Isteden prioriterer vi materialistiske verdier. Det viser en undersøkelse fra Statens institutt for forbruksforskning, melder Arbeiderbladet. ■

Stoler ikke på EU-merking

Det svenske livsmedelsverket stoler ikke lenger på EUs dokumentasjon og merking etter salmonella-skandalen. Er det grunn til å ha tiltro til EUs merking av genmat?

N&M Bulletin
PER LUND

Etter avsløringene om at hvert femte kjøttparti fra EU til Sverige er salmonellasmittet, til tross for garantier om at kjøttet er smittefritt, oppfordrer nå det svenske Livsmedelsverket alle kommuner om å sjekke alt fjørfekjøtt samt alt kjøtt importert fra Spania og Frankrike.

Direktør Atle Ørbech Sørheim i Statens Næringsmiddeltilsyn understreket på en pressekonferanse i sakens anledning sterk bekymring for det som var avdekket.

— Dette er en vesentlig svikt, og det er bekymringsfylt at vi

skal være med i et nettverk i Europa der det er mangelfull kontroll på dette området. Dette var en klar forutsetning for de innspillene vi hadde til regjeringen, at EU hadde et oppegående kontrollsystem, understreket Sørheim.

Ingen tillit

Nå går det svenske Livsmedelsverket lengre og konstaterer at de ikke har tillit til EUs garantier og merking.

— Vi tør ikke lenger stole på flere av EU-landene når det gjelder å håndheve de regler som er vedtatt i Ministerrådet om kontroll og prøver, sier Håkan Stenson, veterinærrådgiver ved

Livsmedelsverket.

Sørheim synes ikke det er grunn til å trekke så vidtgående konklusjoner overfor N&M Bulletin.

— Det er helt riktig at Frankrike bryter lovverket og har fått beskjed om at landets praksis ikke aksepteres i EU. Men Sverige har også reagert sent. De har ikke brukt muligheten til å stoppe importen etter å ha påvist salmonella første gang.

Genmerking

— Kan vi stole på at genmerkingen blir mer pålitelig?

— Vi gjør oss selv en bjørnetjeneste om vi tror alle andre er kjeltringer som ikke tar hensyn til folkehelse og miljø. En kollega som studerte fransk genmerking var uhyre imponert, så her ligger landet langt framme. Men alle systemer kan svikte og Norge får på pukkelen

for liknende forhold i fiskeeksporten.

Transport øker faren

Statssekretær Jan-Erik Sundby understreker overfor N&M Bulletin at det norske salmonellakontrollprogrammet skal legges til grunn i utkastet til norsk revidert EØS-avtale, og han mener derfor at det gir oss garantier for at kjøtt som kommer til Norge testes i tråd med disse kravene. Sundby peker på en rekke kontrollrutiner som skal kompensere for at Norge opphever dagens grensekontroll.

— Men man kan slå fast at enhver forflytning av dyr eller matvarer er med på å øke risikoen for spredning av smittsomme sykdommer eller uønskede bakterier uansett kontrolltiltak, sier han. ■

— Gjønnnes tar feil

Taper Sverige kampen mot antibiotika i dyrefôr ser det dårlig ut for Norge. — Vi har ikke evlgvarende unntak i EØS-avtalen slik landbruksministeren synes å tro, sier dyreombud Jon Rasmus Lang-Ree.

N&M Bulletin
PER LUND

Nylig tippet svenske myndigheter opp i Brussel for forsvare sitt forbud mot antibiotika i dyrefôr. Svenskene hadde en omfattende 400 siders rapport i stresskoffertene, og stilte med tung ekspertise for å legge mest mulig kraft i argumentasjonen mot den store majoriteten av EUs medlemsland.

Etter planen skal Sveriges forbud oppheves i april neste år som et ledd i EUs harmoniserte regelverk. I Norge har næringen selv håndhevet forbud siden 1995 og regjeringen ønsker seg et lovforbud, men taper svenskenes kampen så vil Norge bli utsatt for hardt press om å følge etter.

Varig unntak?

I siste nummer av N&M Bulletin sier landbruksminister Kåre Gjønnnes at Norge har varig unntak fra EØS-bestemmelsene når det gjelder antibiotika i fôr. Vi blir derfor ikke berørt av disse endringene.

Men Dyreombudet understreker at hvis Sverige taper kampen mot EU så vil det bli

langt vanskeligere å holde på norsk forbud.

— Dette er ikke unntak som eksisterer evig. De kan tas opp til forhandling når situasjonen endrer seg, og det vil den så absolutt gjøre hvis svenskene lider nederlag.

Men situasjonen er ikke bare dystre.

Optimisme

— Situasjonen er spent, men det er positiv utvikling både i Danmark og Finland som Norge nå aktivt må støtte. Danmark arbeider for forbud og har foreløpig forbudt antibiotika i kraftfôret til gris. Også Finland er for en restriktiv politikk, sier han.

Statssekretær Jan-Erik Sundby i Landbruksdepartementet regner med at saken kommer opp i den aktuelle stående komite (Standing Committee For Feedingstuff) der Norge har en representant uten stemmerett.

— Her vil vi støtte Sveriges ønske om å beholde forbudet, og det gjelder også i andre sammenhenger hvor det er mulig, sier Sundby til N&M Bulletin.

— Regjeringen ønsker

forbud. Hva skjer?

— Vi ønsker forbud, men dette er ikke en akutt sak og vi vil nytte nødvendig tid for å vurdere alle sider av saken, og foreta politiske sonderinger før vi avgjør hvor lista skal ligge. Dette vil bli gjort på et helhetlig grunnlag hvor effekten av alternative stoffer også vil bli vurdert.

To typer tillatt

I Norge er det to typer antibiotika som er tillatt brukt i fôr, virginiamycin og sinkbacitrasin. Av disse er bare det siste i bruk. Ifølge Landbruksdepartementet er det ikke påvist skadevirkninger og preparatet nyttes ikke i humanmedisin.

Antibiotika i dyrefôr dreier seg både om folkehelse og dyrevelferd. Det forebygger sykdom og øker veksten, men dyreombud Lang-Ree understreker at det også kamuflerer dårlig miljø for dyra. Også Verdens Helseorganisasjon oppfordret medlemslandene å stanse bruken av antibiotika i fôr fordi bakterier som er umulige å ta knekken på kan bli overført til mennesker.

— *Alpharma*, som produserer sinkbacitrasin, er aktiv lobbyist og argumenterer for industriarbeidsplassene i Oslo?

— Regjeringen vurderer antibiotikaspermålene i denne sammenhengen uavhengig av forholdet produksjon i Norge. ■

KVINNERAD
KOMMUNE

BRAATHENS SAFE

HELGELAND
KRAFTLAG

Tlf.: 75 17 87 00
e-mail: SMTP.firmapost@helgkraft.no

SCANDINAVIAN
SEAWAYS

Bygg miljøriktig med
Åke Larson Construction

Åke Larson Construction

MILJØGIFTER

Vi arbeider for utfasing av skadelige stoffgrupper, og for at miljøgifter ikke skal slippes ut i naturen eller føre til skader på menneskers helse.

Størst gjennomslag har vi ved engasjerte medlemmer og faglig dyktighet.

Støtt oss i arbeidet - bli medlem i Naturvernforbundet!

Ja, jeg vil bli medlem i Naturvernforbundet.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr./-sted: _____

Telefon: _____

Send slippen til: Naturvernforbundet, postboks 6891 St Olavs plass, 0130 Oslo
Du kan også sende innmeldingen på faks: 22 99 33 10, eller ringe oss: 22 99 33 00

Naturvernets svar på Duracell-kaninen

Lederen i Naturvernforbundet i Telemark er for aktiv for sin egne. Nå ber de om nåde.

Lederen i Naturvernforbundet i Telemark, Jon Ingebretsen, er naturvernets svar på Duracell-kaninen. Han går døgnet rundt. Nå må han begrense aktiviteten sin. Dette er det Naturvernforbundet selv som har bestemt, skriver Varden. Bakgrunnen er at Ingebretsen har så mange innspill i media at effekten forsvin-

ner i mylderet, samtidig med at en rekke utspill ikke blir behandlet. Styremedlem Leif Stige bekrefter problemet, men er litt i tvil om hvorvidt lederen er i stand til å begrense sin uendelige strøm av leserbrev til fylkets aviser.

— Han klør jo av engasjement, sier Stige til Varden.

Selv oppfatter ikke Ingebretsen styrets pålegg som munnkurv: — Siden jeg er en relativt engasjert person er det ikke lett å holde kjeft, sier han.

Ingebretsen forsvarer seg videre med at han ikke bare uttaler seg i media på vegne av Naturvernforbundet, men også som Venstre-mann, privatperson og ansatt ved Norsk Naturskole. Så spørs det bare om forvirringen blir mindre på grunn av det. ■

Carlos Joly går til Monsanto

Carlos Joly går fra jobben som miljøansvarlig i Storebrand til toppjobb i Monsanto-konsernet. Firmaet er storprodusent av sprøytemidler og en ledende pådriver for genmodifiserte produkter.

N&M Bulletin
PER LUND

Monsanto, som har fått europeiske forbrukere til å reise bust på grunn av sin genmodifiserte soya-olje, trenger åpenbart å få pusset sin miljøprofil. Men konsernets soya-olje står for en støyt. Den er framstilt og utprøvt i kamp med konsernets eget sprøytemiddel Roundup. Nå skal Joly overbevise oss om at dette er framskrittvennlig og nødvendig.

— Min oppgave er å drive med miljøinformasjon, sier Joly til N&M Bulletin. Han understreker engasjert at hvis det skal bli mat nok til alle i framtiden er bioteknologi helt nødvendig, ikke minst for å produsere mer matvarer med mindre bruk av kjemikalier.

Hans hovedansvar er Europa og Afrika, og et sentralt mål er et mer produksjonsintensivt jordbruk, hjulpet fram av genteknologi, men med mindre kjemikalier.

Den påtroppende toppsjefens

offisielle tittel er ikke lett å bli klok på, men miljøinformasjon er åpenbart sentralt: Senior Director for Gouvernment Relations, Public Affairs and Sustainability Group.

Pådriver

— Bioteknologi-bedriften Monsanto er kommet absolutt lengst i verden i å bruke ny kunnskap om genteknologi. Det er en bevisst forretningsindustri som bruker genteknologien ansvarlig, understreker Joly, som innrømmer at det er klare risikoer forbundet med genmodifisering, men at gevinstene er så uendelig mye større.

— Og alt er like trygt?

— Vi har ikke 100 prosent kontroll, men genmodifiserte planter dyrkes på 10 prosent av landmassen i USA og det er minimalt med problemer.

Joly mener miljøbevegelsen må bli mye mer nyansert.

— Jeg føler meg trygg. Vi jobber på sikker grunn. Metodene er anvendt og utprøvt, sier den påtroppende Monsanto-direktøren, som engasjert legger ut om Monsanto farmasi-avdeling der produktutvikling mot kreft og reumatisme står i høysetet.

Argentinsk

Carlos Joly er født i Argentina og ble kåret som årets miljøleder av tidsskriftet TOMORROW i 1996. Begrunnelsen var hans innsats for at forsikringsbransjens miljøarbeid innen FN. Han er også kjent som en intensjonalt topp på miljøinformasjon.

Men Joly står overfor en tung jobb når han skal endre Monsanto's puslete miljø-image og overbevise skeptiske europeiske forbrukere om genmatens foretrefelighet.

Roundup kan gi gen-skader

Norges mest brukte sprøytemiddel, glyfosat, kan skade arveanlegget, viser nye undersøkelser.

N&M Bulletin
SIRI LEHNE NILSEN

Glyfosat har vært ansett som det «snille» sprøytemiddelet. Nye undersøkelser tyder på at dette er ufortjent - sprøytemiddelet kan gi genetiske skader.

— Hvis dette viser seg å være riktig, er det alvorlig, sier Terje Røyneberg i Landbruksstilsynet. — Vi har bestilt undersøkelsene, og vil gjøre en faglig vurdering av dem, sier han.

Det skjer etter en artikkel i tidsskriftet *Miljøsk* fra den danske miljøorganisasjonen NOAH. I artikkelen har Jette Rank ved Institutt for Miljø, Teknologi og Samfunn på Roskilde Universitet samlet resultatene fra fem forskjellige undersøkelser. De viser at glyfosat kan skade arveanlegget hos mikroorganismer, planter og

dyr, skriver Information.

— Myndighetene må vurdere

å slutte å bruke sprøytemiddelet, sier Rank til N&M Bulletin.

Roundup er trolig det best kjente merke-navnet på sprøytemiddelet som nå er i søkelyset. Det produseres av det multinasjonale selskapet Monsanto,

og inneholder stoffet glyfosat. Stoffet dreper planter svært effektivt, men er hittil ansett som harmløst overfor mennesker og dyr. Middelet brukes først og fremst i jordbruket, men selges også til bruk i hobby-hager. ■

Glyfosat i svenske vassdrag

Glyfosat er funnet i svenske vassdrag. Dermed reises igjen spørsmålet om ugressmiddelet Roundup er så lett nedbrytbart som produsenter og myndigheter hevder. I Norge er det også tatt prøver, men Jordforsk vil foreløpig ikke gå ut med resultatene.

Tre kommuner rundt vassdraget Saxån i Skåne har for første gang undersøkt om jordbruksbekker i intensive kornstrukturer er forurenset av glyfosat. Samtlige seks prøver viser rester av sprøytemiddelet, skriver Nationen.

Det er ikke første gang glyfosat er i søkelyset. Tidligere er rester av sprøytemiddelet funnet i vassdrag i flere europeiske land. Dette er oppsiktsvekkende

fordi både produsent og myndigheter mener stoffet brytes ned så raskt at det ikke skal havne i innsjøer eller grunnvann.

Om det er glyfosat i norske vassdrag vet man foreløpig lite om. Jordforsk tok tre prøver etter glyfosat i 1995, men fikk bare svar på en av dem. Den viste ingen rester. I høst har Jordforsk tatt prøver seks steder i kornområder på Østlandet og i Trøn-

delag. Jordforsk vil imidlertid ikke gå ut med resultatene ennå.

— De offentliggjøres om noen uker, sier Gro Hege Ludvigsen ved Jordforsk.

— Hvorfor har dere lett så lite etter glyfosat?

— Vi har ikke hatt metode for analyse i Norge. Glyfosat-undersøkelsene er dyre, og sprøytemiddelet har ikke vært regnet som spesielt skadelig. Vi må fordele de pengene vi har til rådighet på mest mulig fornuftig på de mange sprøytemidlene vi skal lete etter, sier Ludvigsen. ■

Utsetter aksje-kjøp etter tunnellskandaler

Storebrand miljøfonds planer om å kjøpe aksjer i svenske Skanska utsettes inntil videre.

N&M Bulletin
PER LUND

Storebrands miljødirektør, Carlos Joly, bekrefter overfor N&M Bulletin, at selskapet har utsatt aksjekjøp i det svenske selskapet Skanska. Joly hevder det skjer etter en samlet vurdering og ikke bare på grunn av tunnellskandalen i Hallandsåsen.

Ifølge Joly har ikke utsettelsen miljømessige årsaker, men en rekke andre grunner, blant annet finansielt.

Han opplyser at Rhône-Poulenc, som leverte Rhoca-Gil til Romerriksporten, ikke er kvalifisert som mulig investeringsobjekt av Storebrands miljøfond. SRG som utførte arbeidet i Romerriksporten er ikke vurdert.

Skanska er ett av de ferskeste selskapene som kvalifiserte seg som fullverdig investeringsobjekt i Storebrands miljøfond med stempelet ansvarsbevisst miljøpraksis.

Avklare ansvar

— Vi må avklare ansvaret før vi går inn i Skanska. De siste opplysningene tyder på at Skanska ikke har noe hovedansvar.

Støtt
Naturvern-
forbundet!

Annonser i
N&M Bulletin!
Tlf. 22 99 33 00

Rhône-Poulenc har erkjent å oppgi feilaktig grad av giftighet på Rhoca-Gil og Skanska foreslo et annet stoff. I den grad dette er en skandale så er det ikke Skanska som står ansvarlig, sier Joly.

Et avgjørende spørsmål i ansvarsavklaringen er om Banverket har instruert Skanska til å bruke Rhoca-Gil. Joly vil derfor avvente videre undersøkelser.

Økte krav

— Vil dere generelt skjerpe kravene til kjemikalie-bedrifter?

— Det gjør vi hele tiden. Vi får stadig nye kunnskap og denne fører til økte krav. Det gjelder ikke minst produsentens ansvar etter at produktet er levert. Noe av det verste som kan skje er at produkter ikke blir brukt slik det var tenkt. Et moderne produktansvar innebærer ikke minst skikkelig opplæring i bruk av varen og grundig informasjon om produktet, sier Joly med dårlig skjult adresse til Rhône-Poulenc.

Joly lovpriser Skanska som foregangsbedrift i miljøspørsmål og viser til bedriftens engasjement i neste århundrets økologipark der blant annet avfall fra en bedrift skal gi råstoff til en annen. ■

Miljøfondet

Storebrands miljøfond ble lansert i 1996 og selskapet var først ute med det som på godt norsk kalles Scudder Environmental Value Fund. Her inngår en rekke miljøkriterier som klimapåvirkning, lavt energiforbruk og påvirkning på ozonlaget.

Kjernekraft, våpen og tobakksindustrien er ikke aktuelle i fondet, mens olje og gassindustrien, spesielt den delen som arbeider med fornybar energi, ønskes velkommen.

I dag er 70 store selskaper kvalifisert for fondet som har en

portefølje på 110 millioner dollar (ca 775 mil. kroner). Storebrand oppgir avkastningen på fondet siden starten har ligget på 6-7 prosent over det såkalte Morgan Stanley World Index som det siste året har holdt seg på rundt 20 prosent. ■

PEABs ambisjon er å ligge i spissen i en utvikling mot en kretsøkonomi. Denne tanken er grunnstenen for oss som bygger for fremtiden. For eksempel:

Hva vil det si å bygge fremtidsrettet?

■ OL-landsbyen på Lillehammer gjenbrukt som VM-landsby i Gøteborg. Senere brukt for tredje gang som permanente fritidsanlegg og boliger i Sverige.

■ PEAB satser på Helse, Miljø og Sikkerhet overfor ansatte og kunder. Det som er best for den ansatte, er også best for bedriften. Overfor våre kunder forsøker vi å finne de mest miljøvennlige løsningene.

■ PEAB bygger idag etter «Rent bygg»-prinsippet. Dette betyr bl. a. at vi støvsuger i stedet for å feie. Vi holder bedre orden i byggeperioden, og vi har innført kildesortering.

PEAB AS er en av Norges største entreprenørbedrifter, samtidig som vi er en del av det svenske Peab-konsernet med ca. 11 mrd. i omsättning og over 8000 ansatte.

PEAB AS, Per Kroghs vei 4a,
Postboks 63 Ellingsrudåsen, 1006 OSLO.
Tlf.: 22 79 39 00. Fax: 22 79 39 01.

PEAB
Bygger for fremtiden

Katastrofe-kutt for kalking

Regjeringspartiene løvet forsvarlige bevilgninger til kalking før valget. Det vil si 143 millioner kroner i følge Direktoratet for naturforvaltning. I budsjettforslaget for neste år mangler det 50 millioner.

N&M Bulletin
JENS P. TOLDNÆS

Det er et surt kalkingsbudsjett regjeringen har lagt fram. Norges Jeger- og Fiskeforbund (NJF) er lite begeistret for de manglende millionene til kalking i neste års statsbudsjett. I handlingsplanen til Direktoratet for naturforvaltning (DN) skulle de 118 millionene som var avsatt i 1997 økes til 143 millioner i 1998. I stedet er de redusert til 93.

Det vil si at det mangler omlag 50 millioner kroner.

— Dette er som å koble fra en respirator. De sist igangsatte prosjektene vil bli trolig tatt ut først. Verdens største kalkingsprosjekt i Mandalselva er ett av dem, sier en oppgitt informasjonssjef Espen Farstad i NJF.

Kalkingskuttet kan være rene dødsdommen for en rekke fiskebestander.

— Det nytter ikke å komme med argumenter om lavere

svovelutslipp og mindre sur nedbør. Dette har DN tatt høyde for i den opprinnelige handlingsplanen, sier Farstad.

Verken Miljøverndeparte-

mentet eller DN er villige til å kommentere konsekvensene av kalkingsbudsjettet før det er endelig behandlet på Stortinget. ■

Dette sa regjeringspartiene før valget:

Før valget stilte Norges Jeger- og Fiskeforbund skriftlige spørsmål om kalking til alle partiene på Stortinget. Dette svarte de tre regjeringspartiene på spørsmålet om størrelsen for kalkingsbudsjettet i 98:

Senterpartiet:

.. det er ingenting i dag som taler for at vi svekker ambisjonene for kalkingstiltak i forhold til det vi hadde ved behan-

dlingen av budsjettet for 1997.

Kristelig Folkeparti

— KrF vil arbeide for at bevilgningene til kalkingstiltak blir på nivå med Direktoratet for Naturforvaltning sine anbefalinger, ca 140 millioner.

Venstre

— Venstre vil gå inn for minst å oppfylle handlingsplanen fra DN for 1998. ■

Julegaven som varer et helt år!

Blekkulfs Miljødetektiver er Norges eneste miljøvernklubb for barn. Sammen med Blekkulf jobber barna for ren luft, ren natur og rent vann.

Medlemskapet inneholder medlemsblader i et helt år + velkomstpakke med klistre-

merker, pins, Blekkulf kosedyr, Blekkulf kassett og gavekort med ditt navn.

Prisen er bare 200 kroner.
(kun medlemsblader = kr 125,-)

Fax, ring eller skriv til oss før 5. des.
Adr.: Blekkulf, Nedreg 8, 0551 Oslo

Gi en morsom og meningsfylt gave til et barn du er glad i!

Ja, jeg bestiller et gavemedlemskap!

Mottaker:	Betaler:
Fornavn: _____	Fornavn: _____
Etternavn: _____	Etternavn: _____
Adr.: _____	Adr.: _____
Poststed: _____	Poststed: _____
Fødselsdato: _____	5136

Velkomstpakke med medlemsblad, pins, kosedyr og kassett.